

27. zsoltár

Bár az időjárás rácsafol erre, de az ősz végéhez közeledünk, és hamarosan itt a tél. Már elkezdődtek a karácsonyi akciók, a gyerekeink már benyújtották a karácsonyi ajándéokra vonatkozó kívánságaikat... A nappalok egyre rövidebbek- ezt különösen érzékelik azok, akik hozzám hasonlóan érzékenyek a fényre, és ebben az őszi, téli időszakban néha szenvednek attól, mennyire kevés a természetes fény.

A sötétség és világosság harca- mennyire alapvető motívum ez az emberi kultúrában, a művészetben, és a vallások világában is. Mindkét szimbólum nagyon ősi, és sok jelentéssel van felruházva- akár a Szentírás lapjain is.

Istent, aki szent, tökéletes, aki maga a szeretet, többször is a világossággal, fényvel, fényességgel azonosítja a Biblia, jóllehet Ő nem maga fény, hiszen azt Ő alkotta teremő szavával (első teremő szava egyébként ez volt: Legyen világosság!). Mégis, valami alapvető jellegzetességet ragad meg a szimbólum: az Úr az én világosságom. Hiszen amint fény nélkül nincs élet, úgy az Úr az élet forrása, aki nélkül sem biológiai sem lelki értelemben nincs élet, csak halál és pusztulás.

Amikor a 27. zsoltárt olvassuk, érezzük ezt az étellel teliséget, az a felett való örömet, hogy az Úr az én világosságom- az élet Istene az én Istenem! Öröm, bátorság és csupa - csupa élet ennek az éneknek az első fele. Ugyanakkor az az érzésünk támadhat, mintha két különböző ember írta volna ezt az éneket. Nagyon élesen elkülönül az első és a második fele ennek a zsoltárnak, miközben érezhetjük azt is, hogy valamilyen módon összetartozik, és összekapcsolódik az egész.

1. Az első dolog, amiről beszélni szeretnék a 27. zsoltár alapján az a felismerés, hogy ez az ének, mind felépítésében mind tartalmában egészében rólunk beszél: rólad és rólam; amilyen az életünk, ahogyan a hitbeli harcainkat megéljük, a milyenek vagyunk emberként. Az Istennel járó embert mutatja be teljességében, úgy, ahogy csak akkor láthatjuk magunkat, ha képesek vagyunk más szemszögből- mintegy távolról, nagyobb összefüggésekben szemlélni magunkat. Akkor lehetünk erre képesek, ha az Ige tanít minket erről, és segít belehelyezkedni ebbe a más megközelítésbe.

A zsoltár első fele harcias, bátor, mondhatnánk azt is, hogy dacos, büszke: az Úr az én világosságom! Nemcsak, hogy az Úr világosság, hanem én a világosság gyermeke vagyok, mit árthat nekem a sötétség? Az Úr az én világosságom, és a világosság mindig erősebb, mint a sötétség! Az Úr

győztes harcos, Ő az egyetlen mindenható, végtelen hatalmú Isten: mi kellhet még? Költői kérdésekkel van tele ez a rész: kitől kellene tartanom és félnem? Kitől rettegek? Olyan képeket használ itt Dávid, a zsoltár írója, hogy már szinte zavarba jön az ember. A fokozás eszközével él, és az ellenség egyre nagyobb mennyiségére mondja azt, hogy nem fél tőlük. Végül pedig azt mondja, hogy még ha egy egész háború is törne rá, akkor is bizakodik! Milyen erős lehet ennek az embernek a hite, milyen erős a bizodalma! Nincs benne semmilyen bizonytalanság, nincs semmilyen árnyék, kételkedés, csak a szikla szilárd hit! Van olyan ember, akit ez lelkesít, és emlékeztet arra, hogy milyen jó bízni, és eljuttat arra a felismerésre, hogy tényleg, hát ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? És van olyan típus is, akit egy ilyen beszámoló a földre nyom. Mert ha őszintén magába néz, elkezd kicsinek és gyengének érezni magát. „Hol vagyok én ettől”- mondhatja. Lehet, hogy kételkedni is kezd abban, hogy ez az egész bizodalom nem csak költői túlzás-e? Tényleg ennyire bízik ez a zsoltáríró, vagy azért írja ezt, mert tudja, hogy ezt kell írnia, mert aki bízik Istenben, annak ezt kell éreznie? Világos, hogy különböző hatást válhat ki típustól függően ez a fajta magabiztosság, büszkeség és túláradó öröm.

Abban biztosak lehetünk, hogy Dávid őszintén fogalmazza meg, és tapasztalta azt, hogy akinek békessége van Istennel, ahogy a zsoltár feliratában állt, azt betöltheti ez a bizodalom, reménység a megtapasztalások miatt, amit Istennel átélt. De ha tovább olvassuk a zsoltárt, az is egyértelmű lehet számunkra, mennyire rászorul az Isten útján járó ember Isten közelségére. A közelség utáni vágy szólal meg a büszke, szinte már dicsekvő sorok után. Isten megóvó, megvédő, elrejtő szeretetéről olvashatunk, és arról az istentiszteleti közösségről, amelyben az őszövetségi ember áldozatot mutatott be Istennek, és dicsérte, magasztalta Őt a gyülekezet közösségében. Ha itt véget érne a zsoltár, azt gondolhatnánk, hogy milyen jó és könnyű annak, aki hisz, mert az élete csupa mosoly, öröme, határtalan bizalom, mely újra és újra megújul- egy olyan közösség Istennel, amely határtalan erőt és magabiztosságot kölcsönöz a hívő embernek. A zsoltár második felében azonban a 7. verstől kezdődően egy más hanggal találkozunk. Elcsendesül az ének, és mintha már kevesebb lenne a fény és a világosság. A segítségre szoruló ember hangja szólal itt meg. Valakié, aki érzi és átéli azt, mennyire rászorul az Isten segítségére, mennyire kiszolgáltatott. Előkerülnek a félelmek, a bizonytalanságok. Szinte megrendítő az, hogy nem csak az ellenségeitől fél a zsoltáríró, hanem a leginkább attól, hogy Isten elutasítja, elveti őt valamiért. Könyörög és esedezik Istenhez, hogy őrizze meg őt, szabadítsa meg, vezesse szüntelenül.

Hogy fér össze ez a két dolog egymással? Hogyan lehet egy emberben egyszerre ekkora kitörő öröm, bizalom, büszkeség és ilyen nagy félelmek, kétségek, rettegek és bizonytalanság? Nagyon fontos felismerés a számomra az Igéből, hogy ez a teljes kép, ez az egész az ember: ez vagy te és ez vagyok

én! A hitben járó ember, Isten gyermeke ez: bár már egészen más, mint korábban: hiszen ahogy a kátéban is áll, már „nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok”- mégis átélhet és megélhet nagy mélységeket, kétségeket és akár gyötrelmeket is. És valljuk be őszintén: ezt nagyon nehéz elfogadni. Szerintem nem is képes rá mindenki. Mert valahogy bennünk van, hogy aki Krisztusban újjászületett ember, aki új életben jár, akiben ott él és munkálkodik Isten Szentlelke, az nem érezheti ily mértékben rosszul magát...! Úgy érzem, sokszor összekeverünk két dolgot: azt, hogy alapjaiban rendben van és rendezett az életünk Istennel, nem jelenti azt, hogy részleteiben nem lehetnek nagyon komoly viharok, harcok, bizonytalanságok. Még akkor is, ha ezt nem szeretnénk, még akkor is, ha ez nem illik bele a hitről alkotott elképzeléseinkbe, még akkor is, ha erről nem beszélünk másoknak...! Még akkor is, ha végül a reménységünk erőt ad, és felülkerekedünk, ahogy azt a zsoltárban is olvassuk.

Feltehetjük azt a kérdést, hogy miért fontos egészében látni magunkat, az életünket, lelki állapotainkat? Miért jobb elfogadni, hogy ezek vagyunk mi: a világosság gyermekei, de olykor hihetetlen sötétséggel küzdők...? Azt gondolom, azért, mert ez így hiteles. Mert ez az emberlét teljessége. Mert így nem felejtjük el soha, hogy keresztyén emberként is emberek maradunk, akiknek alapvető emberi küzdelmekkel kell szembenéznük még akkor is, ha a hit erejével küzdik le azokat. Végül pedig, nincs rosszabb, mint az a hit, amely letagadja, le hazudja a valós problémákat, az igazság másik oldalát, és ezáltal használhatatlanná, életszerűtlenné válik a hitet kereső ember számára.

2. Fordítsuk most figyelmünket most arra, ami ebben a zsoltárban talán a legnehezebb: a veszély forrására. Ki vagy mi az, ami ellen harcol a zsoltáríró, ami miatt Istenhez fordul és segítséget kér? Ki vagy mi az, amivel küzd? Nyilvánvaló, hogy ez az ellenség. Nagyon gyakori motívum ez a zsoltárokból: az ellenség, aki az ártatlan emberre támad, aki gyalázza az igazat, aki bosszút akar állni, vagy az ember életére tör.

Az eredeti történeti összefüggéseket ismerve valószínűleg konkrét ellenségekről, ellenfelekről is szó lehet, fontos azonban tudnunk, hogy bár az ellenség formájában sokszor változhat, alapvetően, természetére nézve mindig ugyanaz. Olyan erőket, személyeket jelent, akik veszélyeztetik az ember létét, boldogságát. És megint, keresztyén emberként talán reflexből tudnánk mondani, hogy az ellenség nem evilági, a mi harcunk nem test és vér ellen van. A közelmúltban szolgáltam az Efézus 6-ról, ahol erről olvashatunk, és igaz, hogy lelki, szellemi harc, amiben szükségünk van lelki fegyverzetre, és fel kell vállalnunk a keresztyén létünkkel járó küzdelmeket. És biztosan jól tudjuk, hogy a gonosz ellen harcolni kell, résen kell lenni, nem lehet ellankadni, mert a támadásoknak, kísértéseknek mindannyian ki vagyunk téve. Amellett, hogy mindez igaz,

az az érzésem, hogy a keresztyén ember gondolkodásának nagy veszélye, hogy túl hamar vannak kész, megrögzött válaszai- sokszor azelőtt, mielőtt a kérdést igazán meg tudná fogalmazni. Gondoljunk csak bele, nem ugyanakkora veszélyt-, nem ellensége e az embernek, ha nem tud megnyugodni, és elfogadni azt, hogy olykor van békés időszak, mikor éppen nincs ellenség, aki támadjon. Ezért lehetséges, hogy ellenségeket „gyárt” magának, és ellenséget lát olyan dolgokban, ami nem az. Másrészt veszélyes az is, hogy az ellenséget egy helyre vagy dologra fókuszálva lássuk. Például ellenséges és rossz a világ, és mindenki, aki a világban van; vagy minden rossznak és bajnak a forrása a test, amelybe zárva sínylődik a lelkünk. Miközben abban a világban élünk, amit Isten teremtett, és amit minden hiányossága és romlottsága ellenére nagyon szeret, és szeretné, ha az evangélium eljutna benne mindenkihez. A testről pedig csak annyit, hogy az Isten iránti engedetlenségek nem a gondolati szinten kezdődnek-e, amelyek sokkal inkább a lélek romlottságáról beszélnek, sem mint csupán a testéről? Nagyon egyoldalúvá teheti a hitünket, ha túl sokat foglalkozunk az ellenséggel, és állandóan a harcainkra koncentrálnunk...

Anélkül, hogy mélyen belemennénk az ellenség elleni harcnak a kérdésébe, most egy, számomra döntő kérdést szeretnék megfogalmazni: hol találhatjuk az ellenséget? Úgy érzem, sokszor nem kívül, nem másokban, nem külső erőkben kell keresni, hanem magunkban. Az ember legnagyobb ellensége az a bénító, gyötrő félelem, ami benne, magában él, és amivel újjászületett emberként is sokszor szembesülnie kell. A félelem az elutasítástól, az el nem fogadástól; félelem a magánytól, egyedüllétől; félelem attól, hogy rossz úton járok, hogy eltévedek az életutamon; a félelem a szégyentől, megvetettségől; és végső soron félelem a haláltól: attól, hogy egy nap már nem leszek: mi lesz akkor velem?

Olyan alapvető emberi jellegzetesség ez, ami mindenkit érint és jellemez, akár bevallja magának akár nem.

Persze itt van az a pont, ahol nem áll meg a zsoltár sem, és ahol, hála legyen az Istennek, nekünk sem kell megállnunk! Mert a Krisztusban hívő ember számára van folytatás, és az élet nem csupán különböző lelki állapotok hullámvasútja, hanem szinte ezektől függetlenül, vagy ezek ellenére is igaz és valóságos állapot: a reménység.

3. Szeretnék végül beszélni erről a többletről, amely nélkül az eddig elhangzottak úgy tűnhetnek: teljesen hasonló harcokat kell vívni, mint annak az embernek, aki nem hitben él. A pont, ahol megfordulhat minden az a reménység, amiről a zsoltár is beszél.

Biztosan mindannyiunknak van elképzelése, tapasztalása arról, mi is a reménység. A keresztyén reménységük alapja Isten szeretete, felénk való

viszonyulása, az, hogy teljesen bízhatunk benne. Ezért győzhetők le vele félelmeink is, mert a teljes szeretet kiűzi a félelmet!

Nem általában szeretnék beszélni azonban a keresztyén reménységről, hanem olyan dimenzióit szeretném most előhozni, amiket a zsoltár tár elénk.

- 1) Dávid azt írja a zsoltár végén, hogy hiszi, hogy meglátja az Úr jóságát az élők földjén. Ez a reménység egyik nagyon fontos oldala; hogy itt, a földön van még jövőnk. Van még mit meglátni Isten munkájából. Ez a világ, ez a föld Isten szántóföldje, és még lesznek csodák, nagy dolgok! Lesz ébredés, van még Istennek terve, ígérete, amit be fog teljesíteni ebben a világban, a hazánkban, a városunkban, a családjainkban, közöttünk, bennünk! Ne mondjunk le erről! És járjunk nyitott szemmel! Miközben a mennyei boldogságba, az örök hazába vágyunk, ne felejtjük el észrevenni itt és most Isten munkáját, melyet az élők földjén, közöttünk, körülöttünk végez!
- 2) A reménység része annak a váagnak a beteljesülése is, hogy az Úr házában lakhassunk egész életünkben. Ez nyilván nem kivitelezhető gyakorlatilag, ezért Isten egy jobbat talált ki: Ő lakik a mi házunkban. A testünk a Szentlélek templomává lehet. Ha bennünket betölt az Úr Lelke, az Ő jelenléte bennünk élhet, így az a fajta kapcsolat és közösség, amit ez a vágy kifejez, megvalósulhat!
- 3) Ennek a folytatása az, hogy reménységünk van arra nézve is, hogy Isten velünk van- még a legextrémebb helyzetekben sem hagy el bennünket. Olyan szélsőséges példát használ a zsoltáríró, hogy „Ha apám és anyám elhagyna is, az Úr magához fogad engem”. Úgy mutatja ez be Istent még egy valós, jóságos Atyát, mennyei Atyát, aki nem felejtkezik el rólunk. Ezt mondja Ézsaiás könyve is, ahol ugyanezt Isten mondja: „Én terólad el nem feledkezem!”. Igaz ez akár jó lelki állapotban legyünk, akár nem; akár jók vagyunk, tiszták, engedelmesek, akár nem. Az Atya visszafogad, befogad minket, harcainkban erősít, bátorít.

Nagyon fontos tisztán látni azt is, amiről Krisztus után élő emberként már többet látunk a reménységről, mint Dávid, hogy reménységünk forrása Krisztus, aki legyőzte a végső ellenséget, a halált. A Krisztus feltámadása annak a reménységnek a forrása, hogy van megváltás, és ez értem, értünk történt, és ebben a megváltásban én is konkrétan benne vagyok! Nekem van örök életem a Krisztusba vetett hitben, örökségem van a mennyei hazában. Reménységünk, hogy a beteljesedés felé haladunk, hogy egyre többet tapasztalhatunk meg Istenből, míg végül majd színről-színre fogjuk látni a mennyben.

Egy lelkipásztor testvéremtől hallottam egyszer ezt a gondolatot és nagyon megfogott: a reménység nem optimizmus. Sokkal több annál. Nem elvakultság vagy éppen bigott beszűkültség! A reménység azt jelenti, hogy attól függetlenül, hogy éppen jónak vagy rossznak látszik valami az életemben; hogy éppen magasságban vagy mélységben vagyok, hiszem és tudom, hogy minden a javamra van! Ezt jó tudnunk, hinnünk minden időben!

A zsoltár utolsó verse egy felszólítás: „Reménykedj az Úrban, légy erős és bátor szívű, reménykedj az Úrban!” Érdekes lehet feltenni a kérdést, hogy vajon kinek mondja ezt Dávid? Magának, mintegy a saját lelkének bátorításul? Vagy kiszól az olvasóhoz, a gyülekezetnek, aki ezt olvassa? Valószínűleg mindenkinek szól. Olyan ez, mint egy aranymondás. Egyszerű, tömör, és magában foglalja a lényeget. Ne felejtse el. Sem magadnak, sem másoknak mondani. Nagyon rá szorulunk a bátorításra, biztatásra! A reménységre, az erőre. Mert olykor nagy magasságokat járunk be és szárnyalunk. Olykor pedig erőt vesznek rajtunk félelmeink, csüggedéseink. „Reménykedj az Úrban, légy erős és bátor szívű, reménykedj az Úrban!” És ha úgy is éreznéd, hogy elveszett minden reményed, és nincs tovább, tudd, hogy a reménység forrása a végtelenül gazdag, szerető Isten, akinek nem rövid a karja, nem süket a füle. És ad erőt. És ad reménységet minden időben! Ámen!